

Doris Day
WARNER BROS. PICTURE

WAKDE

5

George W. Grace

OHUJ

(Tolm village) wakde

Masimas

Janna

p. Madama

p. odena

Jasden

Amus

Meugge

Batuf

many villages

on both ways

Mawesdei

Mansuwas

closely related

tena lg.

(Kaptein people of Kota Baru
PTT + taks)

NB, Toko Beatrice Belkany - orang Masimas

di Jelala kali - Janna

maweswares

'wetau	tangan	mender	one
kidawen wetau s.p."		akeneo	2
wiwiten	hini	akeia	3
etenemen	kaman	akeneo sa fa	4

Biak

idik rat	deal	aia 1	
idim rat	"	au 2	
eam "	"	ine 3	
iti "	"	1 incl	
idik taro	trial	kokame	ku(kam)
idim "	"	mgo kame	nu
eam "	"	mgo	mu
iti "	"	sko	Su

mimi ke tangan		rau	saja
eau mimik s.p. "		ehem	kamu or uma
imbe mimai d.p. "	ibe	ehembe	dia uma ima
edik mimeri k.p. "	ind ercl ^{incl}	edik	kami ind ercl incl
idim mimiti	ind ercl	idim	ind ercl
eam mimitim		eam	kamu
uma } mimim		iri	diorang
ehem }			
irima mimiti			

'ho:ri	kin		ala	djalan
da?me	kanan		koma	k. datang
aik	s.p. kaki		ema	d. "
eau awarof	s. djalan	(mau djalan)	eau	tawoma s. "
ehem korof		or away	ukutipar	k. balik
imbe			awaralepar	s. balik
			ehem	koahan k. berenang
			eau	awahan s. "
			ima	ewahan d. "
			uma	koahan d. "
			edik	tahndihan "
			idim	mahndi " idim
			eam	mahndi "
			iri	tahndihin "

ehem kumfun	fjutji	(ehem tanim) tau	(ksp.) tulang
rau awamfun	"	tapewaru	tali perut
uma kumfun	"	tapemwaru	k.p. " "
ididik tamfun	"	fatoafu	djantung
idim ay kimfun	"	rau fatukafu	s.p. " "
eam kimfun	"	ehem fatumafu	k.p. " "
iri timfun	"	ate	(mft. says this is
kohaku) b. lulut, gosok			hati gaba in Mal., but that
ehaf ma'ha kotor			pig has only one & it's edible.
darki abu			it's black).
[darki ba'fu]		rau awomna	tau
[abu naik]		ehem omna	"
wari kulit		uma omna	"
tanik wari s.p.		idik tamna	"
tanim wari k.p.		idim mamna	"
ehem adam tawai k.p. belakang		eam mamna	"
[adat tawalawar s.p. "]	the same to be	iri maramina	"
idim adarim tawai	"	faggommu	pikir (invisible)
idik adarik tawai	"	rau ateketna	s. takut
rau adat tawai	"	ehem atemetna	"
uma adam tawai	"	uma atemetna	"
[tawalawar can also be used]		idik atarimetna	"
idim mo-rim perut		idim atarimetna	"
rau mo-ri	"	eam	"
ehem mo-rim	"	iri ma atarietna	"

da-ra	darah	ehem	warumfinu	mulut
da-bu	kepala	ean	warukfinu	"
ean da-buki	"	idik	walirfinu	"
uma da-bumi	"	idim	walimfinu	"
idik dabariri	"	irima	walifinu	"
idim dabarimit	"	idik	wirmata	gigi
eam	"	ean	ematakit	"
irima dabari	"	ehem	ematamit	"
ba-tem	leher	irima	wirmata	"
ean ba-tekit	"	idim	wirmata	"
ehem ba-temit	"	ehem	amanta ² ro	lidah
idik bataririt	"	ean	amakta ² ro	"
irima batariri	"	idik	amarita ² ro	"
dabum ran	rambut	idim	amarinta ² ro	"
dabuk ran	"	irima	amarita ² ro	"
hium	hidung		koharmamir	ketawa
ehem hiमित	"	ean	awaharmamir	"
ean hiukit	"	ehem	oharmamir	"
mafa-ti	bernapas (invariable)	idik	taharmamir	"
koahndit	tjium	idim	ma maharmamir	"
ean awahndit	"	iri	mraharmamir	"
ehem oahndit	"		kotan	menungis
idik tahtandit	"	ean	awetan	"
		ehem	otan	"
		idik	tatan	"

kofafeipar	muntah	tamtu:ri	orang, laki ²
warom raru	kepuduh	mafa:ni	perempuan
warok raru	s.p. "	reina haba'o	anak (haba'o: ketjil)
kinbrema	makan	rena:ze	"
eau awanbrema	"	'ahun	suami, istri
kefe brema	masak	uma ahumit	"
eau awafebrema	"	eau ahukit	"
kuma	minum	nen	mama
koya:tor	gigit	eau neni	"
hisap = minum		ehem "	" (all neni)
'itrim ran	b.p. telinga	tete	bapa
'tirik ran	s.p. "	eau "	(invariable)
idik titiri "	"	ia:i	kakak (invariable)
kofra	dengar	'na:en	adik
ahammana	matr	idik aha:rit	nama
ahakmana	"	eau ahakit	"
idik ahaminana	"	eam aharimit	"
korondi	lihat	iri aha:ri	"
kuhule	tata berbaring	uma kota	bilang
eau awenmunni	tidur	eau awa?ta	"
uma kwemuni	"	idik { ma?ko?ta	" mako?ta
koma.tet	duduk	{ ta?ta	"
eau awama.tet	"	idin ma?ko?ta mako?ta	"
uma ku.tu	berdiri	wa:ru	fali
eau awu.tu			
(eau narawa? ka:atu s. tida berdiri)			

uma 'kofay	ikat	idik tarper	mati
eam awa mawafay	"	idim marper	"
idik tafoufiy	"	eam	"
idim mafoufiy	"	iti marper	"
iti mrafoufiy	"	uma araram	hidup
uma koha'ha	djahit	iti mararitim	"
idik tahaha	"	eam aratip	"
eam kehaha	"	chem araram	"
tararu	berbam	idik arariti	"
eam awararu	"	idim marariti	"
chem koraru	"	eam	"
eam koraru	"	uma korarot	gaso
chem 'kohodi	pasang (bedil, djubi)	eam mawararot	"
chem 'koho	tikan	uma ko'opar	potong
eam awaha	"	eam awo'opar	"
chem 'kufi	pukul	itduai	tongkat
eam awufi	"	'konon	belah
iti arfei	berkelahi	ehma.ta	tadjam
eam awafei	"	ta'pki	tumpul
uma 'kufun	bunuh	ander'ha.	bakerdja
iti 'arfun	"	eam awafe andar'ha.	s. "
eam awafun	"	uma kafe	d. "
eper	mati	em'a	"
eam taweper	"	itima	"
chem topar	"	idikema tafe	"
uma koyer	"		"

ke'hahindi	bermain	eau	awaro	s. tarik
eamu awahahindi	"	ehem	ko	k. "
ke'ro ra'o	menjungi	ima	i'wao	d. "
eau awaro ra'o	"	idik	'tao	"
eau awaha'e	berdansa	idim	'amio	"
uma koha'e	"	eam	'kes'amio	" or'kes
'erbo	bengkok	irima	'keo	"
ehem korfor	ramas	ehem	kuhukau	tolak
eau awarfor	"	eau	awahukau	"
ehem kota'pur	pegang	idim	ankhukau ankhukau	"
eau awata'pur	"	eam	"	"
ehem kota'rei	gali	irima	kehukau	"
eau awata'rei	"	ehem	'kohedi	lempar
ehem kwehndi	kasi	ima	erok	djatuh
eau awehndi	sama dia	eau	aworok	"
eau awefri	" " dia	'arue		andjing
ehem kweifan	" " saji	mani		bung
uma kweifan	" " "	mani pa'no		telor
" kwehndi	" " "	'mani firu		bulu
" kwehndi	" " dia	pa'u		sajap
ima 'difan	dia " " saja	mani tepor	buny	terbang
" 'difu	" " " kama	imepor	dia	"
" 'dihndi	" " " dia	animagniri		
" 'difidik		animagniri		lagu
" 'difidim				
" 'difam				
" 'difori				

rahne	gemuk	adawa:ri	langit
du	ekor	'afro	matahari
ma:tu	ular	be:to	bintang
hamberra	tjatjing	adowa:ru	awan
yiti	kentu	miro:fi	hudjan
a:ni	ikan	ma:ro	angin
a:i	pohon (+kayu)	ma:ro e:amema	" tuip
ma:ri	bunuk (kayu + ikan, bunuk)	" e:hema	
rau	dauw	afrome:ta	panas
ai wa:ri	kulit kayu	hab:re	dingin
da:ru	akar	i?mu	kering
a:fu	bidji, buah	epro	basah
(buga bunga)		marshi:ri	litjin
'airauputi	rumpun	ma:fo	berat
wa:ne	tanah	ya:fu	api
fa:ti	batu	" ta charba:bi	" mujala
wa:ne	pasir = tanah	matarfi	asap
ra:nu	air, kali	dar:ki	abu
emiat	mengalir	ehma:pa	hitam
eho:hia	float	ehpa:mo	putih
ma:ti	(air di laut, garam	ehndaldara	merah
u:nufa	laut, lautan, laut antera	efia:u	kuning
ha:ro	gunung	tefai:ra wamta	hidjan
'a:ma	hutan	na?e	kegel

wundu besar
 tibuk pendek
 metu panjang
~~man~~ manhima:mu tipis
 mata:ri tebal
 ikapahmbaba tida lebar
 baba lebar
 (~~ibu~~) (ibun)da?me lurus
 ifurafa:fun bulat
 'ma:ta:be lama
 ahta?be } baru
 afa:fu }
 'efia baik, bagus
 efsanhana tida baik
 masman betul
 (h)maldu malam
 emer siang
 washe ~~ja:me~~ tahun ini
 ja?me tahun itu (lain)
 hamfenha tempo apa?
 (no word for 'at')
 -to didalam
 faretin disini (faretin)
 fasetun disitu

pa'roit disana
 (yene)tin ini
 yen woi itu
 ra?ruk } dekat
 generala?ruk }
 (yen)ariya djauh
 yenefa } dimana?
 yenfa }
 'anhana apa?
 heiba siapa?
 ibemati lain
 memaneifa beberapa
 [maneifa berapa?]
 rise separuh
 outi banjak
 rube sedikit
 apna semua
 (and - no word)
 efei kapan
 andu...ef'a bagaimana? (?)
 ihapa- tida
 chom kumna:ni k. hitung
 paq awamna:(ni) ; "

ea_y awambema awamu rana s. mau makan dan minum

ea_y awanpiay mar
bladi ubi

ea_y awatati awawatadi s. ikut

efei mtofi iwan mapavene rana
kalan hudyen turun s. tinggal rumah

andofeyefa baki bagimana

andofeya baki

anda mararurefa kamu berburu "

ihapafundu tida besar

malduhe ea_y awana kelencin s. hitung

a'mer " " besar " "

hibeti satu

ru 2

toy 3

fau 4

mimfararu 5

mimfaruar hibeti 6

mimfaruar ru 7

" toy 8

" fau 9

mimfarin^m 10

pa:timai pantat		chem 'ampara	djar' kaki
tapimfinu ^{lobang} pantat		" ambaha	matkaki
tapa:ri tali		" amda:bu	lutut
chem ku:tapem bertahi		eau mahkiki	paha
eau awa:tapik "		chem mahkimit	"
watiri butu		chem baomit	bahu
eau wa:tikit s.p."		eau baokit	"
tami:ri air kembang		chem haohimit	dadu
eau awa:tamik s.		eau haohikit	"
fiane:ri puki		chem akrimit	telang rusak
ibe fiane:ri d.p."		eau akrikik	" "
chem kuhik tuki		ima akrit	" "
" kokalni "		idik akiriri	" "
eau awatik "		idim(ma) akirimi	" "
awakalni "		eam(ma) "	" "
ihi:ri susu		irima akiri	" "
" ranu air"		chem mimim wata	wat darah (di tangan)
chem ta:nimi badan		rapu	jenyat makanan
eau ta:niki "		eau rapukit	" "
idik talnirit "		maxim	
chem tinim wari gemuk		eau mo:rikefti	layar
chem mimim da:bu siku		chem mo:rim efti	"
" mimim para djar' tangan		eau bisu niki? mu	haus
" " a:de buku "		chem brownimi? mu	"

ehem kupri	telan	ehem ahom ranu	air mata
ean awapni	"	ehem ahom a-fu	dahi, testa
mourik keta		etor	botak
ean mousike?da	kenyang	ehem dabumit etor	"
ehem mousime?da	"	" <u>dabum</u> <u>muri</u>	isi kepala
maha-di	bertaluk (invariable)	kepala isi	
ehem kohnaro?par	batuk	ekt e?bak	buta
ean awahna: ro?par	"	ehem aka:malnai	"
me-re	pait	emfon	tuli
ehme-re	asam	ehem <u>tirim</u> <u>finuitemfon</u>	"
mafri-pu	manis	telu:ja lobang	
ehem <u>hidim wari</u>	bibir	muni	mengantek
dagu kulit		peiri	mumpi
ehem a-fomai	pipi	ehem ku?ki	bangun (awake)
ean a-fokai	"	ean awa?ki	"
ehem ahomfu	muka	ku?ki kutu	getup.
ean ahokfu	"		
ehem matamro	} muka ← <u>or</u>		
ean matakro			
ehem hidimit	dagu		
ean hidit hidikai	"		
ehem hidim fi:u	djanggut		
ehem ahom wari fi:u	kening		

uma koromdi	kanu	lihat	dia	
ima etoman	"	"	saja	
ebem koroman	kanu	"		
uma koroman	"	"	"	
ima etomu	dia	"	kanu	or imetom-
ima etomdi	"	"	dia	"
" etomidik	"	"	kanu	"
" etomidim	"	"	"	"
" etomam	"	"	kanu	"
" etomati	"	"	horong	"

lesta dalam